

Jaarplan Gebieden 2019 Natuurmonumenten LC Groningen

Opgesteld na overleg op 26 november 2018 met beheereenheid en bespreking LC 4 december 2018. Vastgesteld in de LC vergadering van 15 januari 2019.

LC = Ledencommissie Groningen

NM = Natuurmonumenten

Beheereenheid = beheereenheid Groningen en Noord-Drenthe

Opzet jaarplan 2019:

In het jaarplan 2019 sluit de LC Groningen aan op de thema's die de Beheereenheid als opdracht voor 2019 mee heeft gekregen vanuit "NM centraal".

Dat zijn:

1. Inzetten op thema "bloemen!"
 - a. Elke beheereenheid in Nederland moet een bloemenakker / bloemenveld in de etalage te zetten. Vanuit de beheereenheid is het de gedachte om dat te organiseren in het Dal van de Ruiten Aa.
2. Uitwerken Kringlooplandbouw
 - a. Nader onderzoek en duiding.
3. Natuur begraafplaats
 - a. Mee gaan in de ontwikkelingen in Nederland, is een strategische prioriteit van NM. Onderzoek gaat in 2019 plaatsvinden.
4. Open monumentendag met thema "bewegen en beleven". Nog geen keus gemaakt – twee opties: of meeliften of zelf een cultureel monument in de etalage zetten
5. Marketing – fondsen werving:
 - a. De beheereenheid Groningen zou gevraagd kunnen worden om een pilot project te starten aangaande – Marketing- fondsen werving – kaders loslaten – enz. Betekent concreet; als beheereenheid zelf gelden werven.

Voor de LC betekent bovenstaande dat onderdelen van deze thema's als vaste items aan de orde gebracht kunnen worden op:

- Bijeenkomsten met vrijwilligers / community 's
- Informatieavonden
- Ledenraad DC Groningen
- Startmomenten bij kwaliteitstoetsen, enz.

Doelstelling:

- Creëren van bewustwording en draagvlak en verbindingen zoeken.
- Vrijwilligers / community 's / bewoners in kennis gesteld van centraal beleid NM aangevuld met acties op basis van vraagstukken vanuit het gebied, aangedragen door de beheereenheid.
- Verbindingen zoeken met Staatsbosbeheer en stichting het Groninger Landschap
- Vrijwilligers worden betrokken en denken mee in wat dit zou kunnen betekenen voor de gebieden
- vrijwilligers denken na om bij uitvoering daar een rol in te vervullen
- onderzoek of de onderwerpen voorgelegd kunnen worden aan de klankbordgroep
- NM zichtbaarder maken

Concreet spreekt de LC af om in 2019 bij activiteiten van de beheereenheid aan te sluiten bij:

1. Thema Bloemen:
 - a. Bloemenakkers: aansluiten bij acties van de beheereenheid bij het ontwikkelen van. Is Kardinge ook een optie? De mogelijkheden (grond) zijn er.

2. Thema Kringlooplandbouw:
 - a. Kringlooplandbouw wordt gezien als “opvolgnaam” van natuur intensieve landbouw. De LC zal organiseren / aanwezig zijn bij discussiemomenten
3. Thema Natuurbegraven:
 - a. Aansluiten acties vanuit beheereenheid. Niet direct een taak voor de LC maar wel in relatie met het gebied waar dit uitgevoerd gaat worden (Dal van de Ruiten Aa) m.b.t. informeren en draagvlak creëren / bewustwording van aanwezige wensen.
4. Thema Open Monumentendag:
 - a. Onderzoeken of het thema te combineren met een vrijwilligersdag. Als mogelijke voorbeelden zijn genoemd: De eendenkooi, Menkemaborg, Smeerling, Sluisje.
 - b. Actie: onderzoek / voorbereidend overleg plannen met boswachter Bart Zwiers in voorjaar 2019.
5. Marketing Fondsen werving:
 - a. Participeren / ondersteunen acties vanuit beheereenheid.

Naast deze “centrale taken” wat voor ieder gebied zou kunnen gelden blijven de specifieke gebiedsgebonden activiteiten staan. Die zijn hieronder weergegeven.

Dal van de Ruiten Aa

Wandelen in het [Dal van de Ruiten Aa](#) is alsof je de natuur van 'vroeger' beleeft. In dit gebied zijn de afgelopen jaren grootschalige inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. In 2018 is de laatste hand gelegd aan de uitvoering van het laatste traject (wagon).

Onder de naam *Stichting Appelhof* is er een community/gebiedsgroep actief. Namens de Beheereenheid heeft Renée Nitters iedere maandag spreekuur in de uitvalsbasis van de Beheereenheid op de locatie Smeerling 15.

De ontwikkeling en inrichting van het Traject Renneborg/ter Walslage (gebied tussen Ter Apel en Vlagtwedde) stagneert vanwege bezwaren tegen de vergunning. Laatste deel van de bezwaren is afgrond, en de verwachting is dat eind 2018 / begin 2019 met de verdere ontwikkeling en inrichting (meanderen en versmallen) kan worden begonnen.

Verdere inrichting van het beleefpad Smeerling met enkele “bouwwerken”. Financiën zijn daarvoor aanwezig. Positieve bevindingen na visitatie bezoek van Groen en Handicap. Plaatsen “bouwwerken” vraagt nog wel om een aanpassingen aan het bestemmingsplan, wat mogelijk kan leiden tot weerstand / bezwaren vanuit de bewoners. Parkeervoorzieningen/ instellen parkeerverbod omgeving Gasterij speelt. Vanuit gemeente Stadskanaal nog geen acties.

Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Renée Nitters

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Pieter Boomsma.

Actiepunt LC voor 2019:

- Minimaal 1 x aanwezig zijn bij activiteiten van groep van ca. 6 vrijwilligers die een jaarprogramma hebben.
- Contacten onderhouden met de gebiedsgroep/community *Stichting Appelhof*. Onderzoek naar een ruimere doelstelling (centrale thema's)
- Participeren bij jaarplanning excursies + communicatie
- Ontwikkelingen en inrichting volgen traject Renneborg/Ter Walslage.
- Contacten onderhouden met bewoners voor verdere ontwikkelingen en inrichting van beleefpad Smeerling alsmede ontwikkelingen parkeervoorzieningen.
- Aanwezig zijn bij 1 activiteit (zoals “open dag”) van community die ca.100 hoogstam fruitbomen verzorgen/onderhouden

- Afstemming met Renée Nitters voor verbinding en contacten naar de vrijwilligers
- Participeren in onderzoek van beheereenheid omtrent natuurbegraafplaats (Samenwerking met Natuur Begraven NL). contacten opzetten met omwonenden.

NO-Groningen/Biessumerbos

Het Biessumerbos is een afwisselend bos op steenworp afstand van de wierde [Biessum](#), vlakbij Delfzijl, waar je heerlijk kunt wandelen en fietsen.

Het gebied heeft in 2017 voor het project leefbaarheid en natuurgebieden een prijs gewonnen ter hoogte van € 25.000,--. Met vrijwilligers is in 2018 een plan uitgewerkt om een goede besteding te vinden. Uitvoering zal in 2019 plaatsvinden.

Met de gemeente Delfzijl zijn gesprekken gaande over een uitruil / aankoop van gronden teneinde meerdere verspreid liggende natuurgebiedjes met elkaar te verbinden. Gemeente gaat een aanbestedingsproces in wat mogelijk kan leiden tot bezwaren vanuit omliggende bewoners.

Een kleine maar zeer actieve community actief, die in hoge mate selfsupporting is, is aanwezig maar is kwetsbaar vanwege omvang en leeftijd. Aanvulling en Inbreng jongeren is gewenst. Tevens opereert in het gebied een vrijwilligersgroep die aanvullend onderhoudswerk uitvoert.

Bij Spijk en Bierum liggen wat kleinere bospercelen om de ijsbaan heen. Ijsbaan ligt op de grond van NM. Gedachten om de bewoners meer te betrekken bij beheer, onderhoud en eventuele verdere ontwikkelingen. Doel: andere vorm van onderhoud te vinden in overleg met een dorpsvereniging / ijsbaanvereniging.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Geert Teerling

Actiepunt LC voor 2019:

- Ontwikkelingen volgen en een overleg plannen met de community
- Inventarisatie (participatie), jaarplanning excursies + communicatie
- De LC brengt minimaal één werkbezoek aan de vrijwilligersgroep
- Contacten leggen na afstemming met Jeroen met vrijwilligers ijsbaan / dorpsvereniging.

't Hooge Land

Zware zeeklei en opeengehoopt wadzand vormen in Noord Groningen het [Hooge Land](#). In 2017 is in dit gebied de Wytsemakooi (eendenkooi) gerenoveerd en geopend tijdens de Open Monumentendag.

Rondom de gerenoveerde Wytsemakooi heeft zich een vrijwilligersgroep gevormd.

De overweging om de gebieden t Hooge Land, Tinallinge en Hoeksmeer te clusteren vanwege rendement en contactpersonen LC wordt vanuit de beheereenheid niet gedeeld.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Renee Nitters

Contactpersoon Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Pieter Boomsma.

Actiepunt LC voor 2019:

- Contacten onderhouden met de 8 vrijwilligers van de eendenkooi
- Inventarisatie jaarplanning excursies + communicatie
- Voorbeeldfunctie van deze groep benutten (publiciteit?)

Tinallinge en Hoeksmeer

Tinallinge

Het natuurgebied Tinallinge is een klein weidevogelgebied vlakbij Winsum. In het voorjaar broeden er tureluurs, grutto's en scholeksters.

In mei 2017 is er een veldschouw uitgevoerd.

Hoeksmeer

Het natuurgebied Hoeksmeer is een weidevogelgebied vlakbij het Groningse Garrelsweer. Het bestaat uit grasland, een oude kreekloop en een vogelplas. In mei 2017 is in het gebied een Kwaliteitstoets uitgevoerd. Uit deze toets kwamen meerdere verbeterpunten voor de inrichting en het beheer van het gebied.

Natuurmonumenten heeft in 2018 samen met Staatsbosbeheer, het Groninger Landschap en de twee agrarische Collectieven West en Midden een POP3-Subsidieaanvraag ingediend voor het nemen van weidevogelmaatregelen in meerdere Groningse gebieden, waaronder Hoeksmeer. Deze aanvraag is niet gehonoreerd. Natuurmonumenten heeft inmiddels in 2018 twee nieuwe projecten ingediend in het kader van "Weidevogel Impuls Groningen". Een aanvraag voor een voorbereidingsbudget bij NM is ingediend.

Beleid m.b.t "verwilderde katten" is vastgesteld. Gaat gelden voor dit gebied en verwacht wordt dat er vanuit de omgeving mogelijk bezwaar wordt gemaakt.

Contactpersoon Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Jan Rondhuis die tevens contactpersoon is tussen twee gevestigde boeren en NM.

Contactpersonen Ledencommissie: Liesbeth Jansen en Geert Teerling

Actiepunt LC voor 2019:

- Afstemming / opvolging uitwerking resultaten van de kwaliteitstoets en veldschouw /informereren e-mailcontactgroepen;
- Inventarisatie jaarplanning excursies + communicatie
- De ontwikkelingen met betrekking tot het actieplan behoud weidevogels nauwlettend volgen.
- Onderzoek naar mogelijkheden om in voorjaar 2019 (april) een excursie te organiseren in samenwerking met andere betrokken partijen, zoals het Groninger Landschap. Gesprek organiseren met Jacob voor eerste verkenning / verdere afstemming.

Uithuizerwad/Eemswad

In de loop der eeuwen is het Uithuizerwad/Eemswad buit gemaakt op de Waddenzee.

Aan de waddenkust zijn kwelders aangelegd, die uiteindelijk bedijkt werden.

In september 2018 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een natuurvisie. Een eerste bijeenkomst is geweest. In 2019 zal hieraan een vervolg worden gegeven en staat een kwaliteitstoets gepland.

Contactpersonen Beheereenheid: Jeroen Kuipers en Geertjan Smits

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Wim Kleinmeijer

Actiepunt LC voor 2019:

In overleg met de Beheereenheid (*Jacob de Bruin en Barbara Schouten*) de rol van de LC bepalen bij de verdere ontwikkeling van de natuurvisie en de opzet van de kwaliteitstoets.

Wadden & Dollard

Dollard

De *Dollard* was tot in de veertiende eeuw bewoond land onder invloed van een wispelturige Waddenzee. Het gebied is door Natuurmonumenten in erfpacht uitgegeven aan het Groninger Landschap.

Rol LC: geen

Wadden

Vanuit de Rijksoverheid is voor het waddengebied in samenhang met het *project Eems – Dollard 2050* een plan opgesteld om te komen tot een balans tussen ecologie, economie en een uniek natuurgebied. Arjan Kok heeft hierin vanuit NM een centrale rol (beïnvloedingsfeer).

Voor de Sterns is een broedeiland gerealiseerd.

Het waddengebied is voor 2019 niet meegenomen in het activiteitenplan van de beheereenheid omdat afspraken over beheergelden nog niet zijn gemaakt.

Contactpersonen Beheereenheid: Geertjan Smits en Arjen Kok (ambassadeur NM Waddengebied)

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Wim Kleinmeijer

Rol LC: ontwikkelingen volgen, vooreerst geen actie.

Kardinge

Twintig minuten fietsen vanaf het centrum van Groningen vind je *Kardinge*, een prachtig natuurgebied waar je heerlijk kunt picknicken, wandelen, vliegeren, hardlopen etc.

In 2017 is een enquête naar de natuurbeleving in het gebied uitgezet. In het gebied is een community actief waarin directe participatie is van de LC. Naast de community opereren in het gebied diverse werkgroepen zoals een vrijwilligersgroep die aanvullend beheer uitvoert, een plukbosgroep en wijknatuurgidsen.

In 2017 is een project gerealiseerd om Kardinge toegankelijk te maken voor *iedereen*.

Er is een locatie ingericht met OERRR-speelnatuur die in het voorjaar van 2018 in gebruik is genomen.

In 2018 is een goede kwaliteitstoets uitgevoerd, actiepunten worden in 2019 opgepakt.

Vanuit de Beheereenheid is samen met het Groninger Land een bezwaarschrift bij de Provincie Groningen ingediend om de handhavingssubsidie open te stellen. Vanuit de Provincie is een reactie gekomen om het bezwaarschrift in te trekken, wat niet is gedaan.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog en Jacob de Bruin

Contactpersonen Ledencommissie: Klaas van der Veen en Wim Kleinmeijer

Actiepunt LC voor 2019:

- Onderhouden contacten met de community en achterban stad Groningen.
- Inventarisatie jaarplanning excursies + communicatie
- In afstemming met de Beheereenheid bepalen wat LC kan doen in contact met de community en de achterban Stad m.b.t. de communicatie acties vanuit Kwaliteitstoets en de handhaving.
- Volgen van gebruik OERRR-speelplaats.

Piccardthofplas

Stadsrandgebied de [Piccardthofplas](#). Er is een buurtgroep Piccardthof actief. In 2017 is er een opschoning- en verschralingproject van de bovengrond gerealiseerd. In 2018 is een kwaliteitstoets uitgevoerd.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Pieter Boomsma en Paul Noort

Actiepunt LC voor 2019:

- Contact leggen met de buurtgroep Piccardthof,
- Inventarisatie jaarplanning excursies + communicatie
- Afstemming met beheereenheid m.b.t. uitwerking resultaten van de kwaliteitstoets.

Noordlaarderbos & Vijftig Bunder

Het [Noordlaarderbos](#) strekt zich uit tot over de provinciegrens van Groningen en Drenthe. Het is voor de inwoners van de omliggende dorpen en de stad Groningen een belangrijk natuur- en ontspanningsgebied.

In 2013-2014 is voor het gebied een natuurvisie ontwikkeld. In het verleden zijn voorzichtige pogingen gedaan om voor het gebied een gebiedsgroep dan wel community te vormen.

In najaar 2018 is een gesprek geweest de 'op te starten' gebiedsgroep Noordlaarderbos.

De gebiedsgroep zal bestaan uit de volgende leden/organisaties;

- de klankbordgroep uit de natuurvisie,
- geïnteresseerde omwonenden,
- lokale ondernemers (Nivonhuis, camping de 50 bunder enz.),
- vertegenwoordiging uit de bewonersorganisatie Noordlaren,
- (mogelijk) SBB en het Drentse Landschap.

De gebiedsgroep kijkt vanuit helicopterview naar het gebied, ziet kansen en bedreigingen en mogelijkheden. De natuurvisie wordt gehanteerd als rode draad. Initiatieven ofwel suggesties blijven bij de initiatiefnemers liggen. Het is nadrukkelijk aan hen om gevolg te geven aan hun eigen initiatieven.

Daarnaast heeft een gesprek plaatsgevonden met een van de financiële investeerders van NM die de afgelopen vijf jaar NM met een behoorlijke bijdrage (enkele tienduizenden euri) heeft geholpen. Mede hierdoor kon het project Vijftig Bunder worden uitgevoerd. De investeerder heeft aangegeven invloed te willen hebben over de besteding van de gelden en de communicatie hieromtrent. De communicatie verloopt onvoldoende en kan beter.

De inventarisatiegroep archeologie en cultuurhistorie is niet meer actief maar zou wel ingezet kunnen worden bij het opzetten van een gebiedsgroep.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer, Pieter Boomsma en Paul Noort

Actiepunt LC voor 2019:

- Inzetten op de vorming van een gebiedsgroep/community
- Bijeenkomsten inplannen voor en onderhoud met de gebiedsgroepen
- Afstemming met beheereenheid omtrent communicatie uitvoering activiteiten
- Resultaat bewaken samen met Reiner Hartog.

Westerbroek

Westerbroek is één van de laatste laagveenmoerassen in Groningen. Het ligt in het stroomdal van de Hunze. Najaar 2017 is het gebied onderwerp geweest van een kwaliteitstoets. In 2018 is gestart met de opzet en uitvoering van de plannen. Met de uitvoering van het grondwerk zal in 2019 gestart worden. Berichtgeving over de uitbreiding in het kader van de EHS zone wordt verwacht in maart 2019. Ruilingen met betrekking tot

gronden heeft deels plaatsgevonden. Contact met nieuwe Gemeente Midden-Groningen over contracten omtrent het beheer van enkele gebiedjes bij woonwijken. Deze gebiedjes hebben geen directe natuurwaarden. Wordt door de beheereenheid meegenomen in het actieplan.

Gebied heeft potentie en belangstelling voor vorming community c.q. gebiedsgroep met de bestaande Appelhofgroep als startpunt.

Contactpersoon Beheereenheid: Reiner Hartog

Contactpersonen Ledencommissie: Wim Kleinmeijer en Pieter Boomsma

Actiepunt LC voor 2019:

- De vorming van een community/gebiedsgroep initiëren.
- Aandacht voor terugkoppeling kwaliteitstoets na overleg met Jacob de Bruin.

Grootegast, Marum,

20181204

Klaas van der Veen en Geert Teerling